

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1898.

XXVII. évfolyam, 24. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 12 •
Félévre ——— 6 •
Negyedévre ——— 3 •
Egy órá ——— 1 •
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Hétfő, január 31

Nagybecskerek egészsége.

Nagybecskerek, január 31.

Előttünk fekszik a városi főorvos évi jelentése. Frázis nélküli, száraz elaborátum, mely rideg számokkal igyekszik a mellett bizonyítani, hogy a mi közegészségügyünk halad. Haladt is, már mint az előző évhez viszonyítva. S ha nem is vagyunk éppen elragadtatva az ilyen „haladástól”, mégis szívesen konstatáljuk, hogy az 1897. évben a születés és halálozások közötti viszony lényegesen megjavult, s az előforduló betegségek legnagyobbbrészt enyhé lefolyásuak voltak.

Nagybecskerek városának lakossága 22.575 lélekből áll. 1896-ban született 970 élő és 19 holt gyermek, meghalt 766 egyén; a születési többlet tehát 204 volt.

1897-ben született 1006 élő és 21 holt gyermek, meghalt 778 egyén; a születési többlet tehát 228 élő gyermek.

Nagyon mérsékelt igények mellett ujjongva kiáthathunk fel tehát, hogy az idén 24 gyermekkel több született és csak 12 egyénnel több halt meg, mint tavaly.

Bizony szomorú öröm az, mely eltölti a gondolkozó ember szívét, hogy még a városokban is, a hol pedig összehasonlít hatlanul nagyobb a jólét, kedvezőbbek a megélhetési viszonyok, nagyobb a tisztaság, jobb a táplálkozás, mégis csak alig egy százalékkal szaporodik a lakosság. Evről évre halljuk a panaszt, mily kedvezőtlen eredménnyel zárják ezt a fontos biláncot. Hivatalos uton is megállapították, hogy Magyarországon egy fél millió ember pusztul el évente, tehát több, mint a mennyit a legvéresebb háború ragadhatna ki az élők sorából, de azért a hivatalos jelentésekben a rideg számcsoportokon ki vül egy szót sem találunk arról, miképpen kellene segíteni e szomorú statisztikán, mely az orvosi tudományok és a kultúra folytonos haladása dacára csak igen csekély mérvben javul.

A főorvos jelentése különben megemlíti, hogy a halálozási számot az ez év utolsó negyedében fellépett kanyaró és hasi hagymáz, nemkülönben a rossz termés okozta kedvezőtlen megélhetési viszonyok befolyásolták.

Végtelen elszomorító passzusaa jelentésnek az, mely a fertőző betegségekről szól. Nem kevesebb mint 764 fertőző betegség jutott a hatóság tudomására. És vajjon mennyi nem jutott a hatóság tudomására? Dicsőíttel kell elismernünk — és ezt nemcsak a jelentésből, de az életből is tudjuk — hogy a bejelentett esetekben, egy a hatóság, mint az orvosok megtették kötelességüket, a mennyiben az egyes esetekben szigorúan ügyeltek arra, hogy a betegek az iskoláktól távol tartassanak, a lakások kellően dezinficiáltassanak stb. stb.

Sajnos, hogy a közönség e tekintetben alig-alig jár kezére a hatóságoknak s még intelligens családok is nem egy esetben eltitkolják, hogy házukban fertőző beteg van.

E téren is a legszigorubb rendszabályokra lesz szükség.

Nagybecskereken 19 orvos lakik, köztük két katona-orvos. Gyógyszertárakat önállóan kezelő gyógyszerész-mester 5, nem önálló 2, kik mint segítők működnek, okleveles bábák 13 van, fogászáttal 5 egyén foglalkozik, 3 doctor medicinae és

2 fogtechnikus. A halottkémléat a város szűkebb területén a városi orvos, Felső-Muzslya telepen pedig egy képesített városi rendőr altiszt végzi.

Gyógyszertárunk 4 van, melyeket ez év folyamán is alaposan megvizsgáltak, még pedig kedvező eredménnyel.

A védhimlő oltást a városi orvosok májjustól — júliusig foganatosították. A sikeres oltások eredménye 100%.

A hatósági intézkedések közül megemlíti a következőket: élelmi és élvezeti szerek 124 ízben vizsgáltattak meg, lefoglalás 4, elkobzás 17 esetben történt. Ital (vörös bor) egyszer vizsgáltattott meg végyleg. Hogy milyen eredménnyel, arról nem szól a jelentés, talán mert szerzője resteli, hogy vörös boroknak, melyet még senki sem tartott jónak, még rosszabb hírét költse.

Közhelyiségeket 141 ízben vizsgáltattak meg. Zsufolás háromszor, rossz szellőzés 25-ször, tisztáltság 34-szer, ártalmas lég-nem 2-szer életveszélyes körülmény egyszer, ragályos, vagy járványos kórok, trachoma és rüh 6 ízben konstatáltattak.

— egy szóval a legjobb barátunk sem állíthatja, hogy ezek a közhelyiségek valami példásan volnának berendezve. S a városi főorvos igen helyesen cselekszi, csak kiméletlenül rámutat ezekre a hiányokra, melyeken csakis a legéberebb ellenőrzés mellett lehet segíteni.

Iskolák összesen 70-szer vizsgáltattak meg. Az eredmény elég kedvező, a mennyiben csak három zsufolás, 2 szellőzés, 1 tisztáltság és 4 ízben fertőző betegség konstatáltattott.

A lakásviszonyok is elég kedvezőek, mert kiürítés csak 1, hatósági figyelmeztetés 1 és eltöltés is 1 fordult elő.

Eunyiben tartottuk kötelességünknek dr. Weiserschan főorvos jelentését ismer tetni, már csak azért is, mert ezekből a gondosan összeállított számadatokból számos hasznos tanulság vonható le.

HIREK.

Tájékoztató.

- Február 2. A Nagybecskereki Népbank közgyűlése.
- Február 2. A perlaszi új tak. szövetkezet közgy.
- Február 3. A Torontalm. tak. és hitelbank közgy.
- Február 5. Polgári bál.
- Február 6. Az antalfalvai járási takp. közgyűlése.
- Február 6. A módosi takarékpénztár közgyűlése.
- Febr. 6. Az iskolagyermekbarát közgyűlése.
- Február 6. Az alibunári jár. takp. közgyűlése.
- Február 6. T. h. é. v. alkalmazottainak tak. és előleg-egylet közgyűlése.
- Február 7. A Nagybecskereki szőnyeggyár részvénytársaság II. közgyűlése.
- Február 7. Szerb műkedvelői előadás.
- Február 9. A lészárfdi új takarékegylet közgyűlése.
- Február 13. A beodra-karlovai tak.- és el. e. közgy.
- Febr. 12. T. h. é. v. hivatalnokai táncestélye.
- Február 14. Közigazgatási bizottság ülése.
- Február 17. Az istvánfdi tak.- és hitelegyl. közgy.
- Február 19. Nőegylet estélye.
- Február 20. A nagykomlósi népbank közgyűlése.
- Február 22. Kerékpárosok vig. estélye.

A villamos világítással ellátott gőzfürdő reggeli 6 órá-tól nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6—8 óráig.

— Uj telefon-állomások. A kereskedelem-ügyi m. kir. miniszter, f. évi 759. sz. alatt kelt rendeletével, a Torontál vármegyében fekvő csávosi, gazdi, gyéri, reuzinai, srárcsi és szerb-békei postahivatalokról, szokkal egyesített távbeszéd hivatalkát létesített, melyek korlátolt napi szolgálatot látványosok is kezelnek.

— Kinevezés. A m. k. igazságügyminis-ter Adáncvics János pécsovai kir. törvényszéki joggyakornokot a pécsovai kir. törvényszékhez kinevezte.

— A pénzügyigazgatóság köréből. A pénzügyminiszter kaáli Nagy Akost, Udvarhelyvármegye főszámvivőjét a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz számellenőrré nevezték ki.

— Gróf Csekonics az inségeseknek. Zsombolyai levelezőnk írja: Egyes fővárosi lapokban azt olvassuk, hogy a torontáli latifundiumok birtokosai annyit sem tesznek mint a gazdag kereskedők, s ha ő rajtuk mulnák, bizony éhen halhatnának a szegény emberek. Az igazság úgy parancsolja, hogy elmondjam, mit tesz a szegényekért gróf Csekonics Endre v. b. t. t. azonkívül, hogy néhány vagon kukoricát adott az inségeseknek. Nem egy két ezer forintot, mint egyik-másik milliomas, hanem legalább tízezer forintot juttat a nemesszívű grófoknak a szerencsétleneknek, kiktől a sors megtagadta a leg-szükségesebbet. Ezt persze sokan nem tudják, mert a gróf ur nem kürtöli hogy alamissnát ad. De nem is ad. Hanem igen helyesen abból a szempontból indulván ki, hogy az alamissna, ott ahol munkabíró emberről van szó, demoralizáló hatással van, mert a nép megszokja a dologtalanságot, mindenütt munkát végeztet a pracliminált üzességért. Persze nem olyan munkát, amelyre máskor is szükség van, hanem olyat, melyet más években a bérek tejesítésnek, vagy afféle apró munkát, mint a fanyesés, ároktisztítás stb. A nemes gróf ezen intézkedése folytán elérte azt, hogy 280 ember Czernyán, 120 Magyar-Czernyán, 60 Csásteleken és Német Czernyán és 40 Szerb-Klári községében talál tisztességesen megfizetett munkát és családjának kenyeret. Nem akarjuk megszólalni a más emberek jótékonyágát, de azaz tartozunk az igazságnak, hogy gróf Csekonics Endre e nemes tettét el ne hallgassuk. Főleg mi zsombolyaiak, kik naponta meggyőződünk arról, hogy a gróf ur atyai gondoskodással van uradalma embe-reihez.

— Iskolaszéki ülés. A nagybecskereki közs. iskolaszék dr. Plechl Szilárd elnökelete alatt szombaton ülési tartott, melyen jelen voltak: Menczer Lipót, Steinitzer Géza, Jászonszky Nándor, dr. Haidegger Lajos, Mayer Rezső, Baaden Károly, dr. Klein Mór, Napholoz Agoston, Krumenacker Ferenc, Rád Ferenc, Wéling István és Váry Mihály. Az iskolaszék, mint ipartanodai bizottság a városi polgármester átiratát, melyben bejelenti, hogy Torontál vármegye közis. bizottsága Gockler Lajos felfüggesztett tanítót ipariskolai állásába visszahelyezte és neki illetményeit kiszolgáltatni rendelt, tudomásul venni és felhívja a fentemlített tanítót, hogy a neki az iskolaszék által kijelölt osztályt amonnal foglalja el. Tárvallattott ezután Torontál vármegye kir. tanfelügyelőjének átiratát, melyben az iskolaszéknek tudomására hozza, hogy a vallás és közoktatás-ügyi m. kir. miniszterium a városunkban létesítendő gazdasági ismétlő iskola idei személyi költségeinek fedezéséhez 100 frt államsegélyt járul, és felhívja a bizottságot az iskolának február 1-étől való életbeléptetésére. Minthogy az iskolaszék a létesítendő iskola pénzügyeiben nem intézkedhetik, a többször emített iskola pedig a pénzügyek rendezése előtt nem nyitható meg, az iskolaszék az egész ügyet átteszi az iskolát fenntartó hatóság, vagyis a városi képviselő-testülethez.

— Szocialisták Tordán. A török-becsei főszolgabíró ma délelőt jelentette, hogy Tordán komoly zavargásoktól tartani lehet, amennyiben ma délelőt a 800—900 ember nyilvánosan és tüntetőleg viselt szocialis jelvények elkobzását megakadályozta és fegyverhasználat hajszálon függött. Tíz csendőr a helyszínén van. A további karhatalom kirendelése iránt intézkedés történt, s jelenleg 35 csendőr gondoskodik arról, hogy további lázongásnak eleje vétérik. A délelőt folyamán megnyugtató hírek érkeztek Tordáról. Dr. Dellimanics alispán a belügymi-

niszternek jelentést tett az úgyról. — A zendülés úgy keletkezett, hogy megtiltották a népek a szocialista jelvény viselését. Tegnap reggel mise után azonban 40—50 ember ismét piros jelvényvel tüntetett, melyen e szavak olvashatók: „Jogot a népek!” A csendőrök felszólították őket, hogy vegyék le a jelvényeket, de csak gunyos kacaj volt a válasz. Ekkor bekísértek néhányat a községházára, hogy ott elvegyék tőlük a jelvényeket. A „testvéreket” ez olyan dühbe hozta, hogy ostrom alá vették a községházat s a csendőrök nem tehettek egyebet, minthogy szabadon bocsássák a rendetlenkedőket. Egyben jelentést tettek Lowieser Imre törökbecsei főszolgabírónak, ki a további karhatalom iránt intézkedett.

— A piacunk díszje. Ha az ember hozzá szokott valamiből, fáj tőle megválnia, mert senki sem veszi szívesen, ha olyantól akarják megfosztani, a mit napról napra látott s a miben gyönyörködött. Ilyen fájó érzés fogott el bennünket ma reggel, mikor a Ferenc József-terem áthaladva, azt kellett látnunk, hogy részben már romokban áll annak közepén egyik monumentális középületünk. Ha idegen jött eddig városunkba, büszkén mutattuk meg azt a műemlékünket, a mely annyi vitára és interpellációra adott annak idején alkalmat. Annélkül, hogy a közönség nagy része tudta volna, mi ez tulajdonképpen; — lassankint különféle okokra használta fel a profán tömeg. A körülötte üő kofák televerték az oldalát szöggel s reáakasztották a garderojkaikat, a másik részben a „Haldokló vadász” és egyéb hangulatos képekben gyönyörködött az iskolát kerülő tanulócsapat, míg az ajtaján büszkén fehérlett évek hosszú sora óta, hogy „Idegeneknek tilos a bemenet” noha azok se néztek be, a kiknek kellett volna. Most mindezeknek vége, mert ma megkezdtek a lebontását s ha ilyen szép marad az idő, nem sokára Karthago sorsára jut ez a sokat hányatott műemlékünk egyenlővé: tétetik a földdel.

— Eljegyzés. Ghimesi Gerzanovits Gyula verségi állatorvos eljegyzte Tullies György tb. főszolgabíró bájos és kedves leányát Irénkét.

— Tébolyda Torontálvármegyében. Dr. Raisz Gedeon min. osztálytanácsos és egészségügyi felügyelő, valamint Niederman Gyula miniszteri tanácsos és az országos tébolydák főigazgatója e napokban dr. Plechl megyei főorvos, Knáb mérnök és Blazsovecz számvevő társaságában megtekintették a modosi kórházat, melyet elmebeteg gyógyintézetévé óhajtanak átalakítani, miután az országban ugyis kevés a tébolyda. Az urak bebatóan megvizsgálták az egész kórházat s konstatálták, hogy a szükséges átalakítások nagyobb nehézségek nélkül lesznek keresztülvihetőek. A kórházban körülbelül 100 elmebeteg volna elhelyezhető. Magától értetődik, hogy a kórháznak a jövedelmezősége is lényegesen fokoztatnék ezen újítás által, mert az állam is igénybe fogja venni a tébolydát.

— Fegyver a gyermek kezében. Az écskai utcában valóságos kis tragédia játszódott le tegnap, a melynek egyik hőse haldoklik, a másika pedig elmenekült. Kozlovicski Gyura, egy 13 éves papucsos inas flaubert fegyverével tréfából ijeszttette a 8 éves Schaman Karolinát, miközben a flaubert elsült s a kis leány velőtrázó sikoltással rogyott össze. A golyó, melyről föl sem tételeznék az ember, hogy komolyabb sérüléseket is képes ejteni, — halántékába furdott a kis leánynak, ki jelenleg élet és halál között lebeg. Az eset hírére azonnal megjelent a helyszínén Mencer orvos és Gavrilovics kapitány, de az inasgyerekek már hült helyét találták.

— Sorozás Pancsován. Az ideai fősorozást — mint levelezők írja — Pancsován folyó évi április hó 7-én tartják meg. A sorozás polgári elnöke Mattanovich Adolf polgármester, sorozótisztviselő pedig Jovanovics Sándor katonai elnöke lesz.

— Beszűntetett hajózás. Pancsovai levelezők írja, hogy a Pancsova—Belgrád—Zimony közti hajóközlekedést a beállott jégzajlás miatt besűntették.

— Az árvák és a nyugdíjtörvény. A minisztertanács legutóbb fontos határozatot hozott azon alkalmazottak árváinak ellátása tekintetében, a kik mindkét szülőjüket elvesztették. Kimondotta tudniillik, hogy a szűlőtlen árvákra nem alkalmazható a nyugdíjtörvényben foglalt az a korlátozás, mely szerint a nevelési járulékoknak valamennyi gyermekre eső összege az az özvegyi ellátás összegét nem haladhatja. A minisztertanács nézete szerint ugyanis a törvényben foglalt eme korlátozás csak az anyátlan árvákra vonatkozik s kiterjesztése a szűlőtlen árvákra ellenkező a törvényhozás ama szándékával is. — mely az anyai támogatást is nélkülöző szűlőtlen árváknak 50 százalékkal nagyobb ellátást kívánt biztosítani, a mi a korlátozás főtartásával nem következhetne be az esetre, ha az árvák nagyobb számmal volnának.

— A meglopott kocsis vagy éhínség a gránicban. Feymann Gyula pancsovai ügyvéd és a „Határőr” szerkesztője azon boldog emberek közé tartozik, kiknek fogatuk van, tehát egyszersmind azon sajnálatraméltó egyének közé sorozható, a kik kocsiat tartani kénytelenek. A krónikás rendszeren azt szokta feljegyezni, hogy a kocsis meglopja a gazdáját. Beavatott emberek azt állítják, hogy ez nem megy ritkaság számba. Feymann kollégánk azonban szerencsés ember. Sem a kocsis nem lopja meg, sem mások. Sőt úgy látszik a pancsovai tolvajok erős demokráta, vagy hogy úgy mondjuk anti socialdemokraták, mert nem a vagyonos osztály ellen fordulnak, hanem meglopják a — kocsisokat. Ez esetben a Feymann kolléga kocsisát. A múlt héten fényes csizmáját lopták el, most meg a napokban a ládáját és ezüst zsebkönyvét lopta el egy ismeretlen tettes, a ki a szomszéd ház udvaráról átmászva, a háttérőről a téglákat leszedte, így a szénapadiára jutott, onnan a szénahányó nyíláson az istállóba hatolt, a hol a kocsis mélyen aludt. Ennyi fárdság és munka egy esztét órát! Most már elhiszük, hogy nagy az éhínség a gránicban.

— A pancsovai társaskör, mely hazánk ezen vidékének megmagyarosítása tekintetében oly magaslatos missziót teljesít, f. évi február hó 2-án délután 2 órakor tartja meg rendezévi közgyűlést Christian Antal ügyvéd elnöke alatt. A közgyűlés napján a kör helyiségében táncestélyt rendez a vigalmi bizottság.

x 75 000 korona a főnyeremény az Eugen Herczeg emlék sorsjátéknál. Figyelmesteljék tisztelt olvasó közönségünket, hogy a húzás már február 11-én lesz.

Közgazdaság.

A Nagybecskereki Takarékpénztár közgyűlése.

Ahol számok beszólnék, ott nincs szükség frázisokra. S így nem kell dicsőrnünk az Oldal Antal vezetés alatt álló pénzügyintézetet sem, mely szombaton délután tartotta rendezévi közgyűlést a Koronaszálló (az intézet háza) disztermében. A közgyűlésen Krsztics János ügyvéd elnökült. Az igazgatóság évi jelentése következőképen hangzik:

Tekintetes közgyűlés!

A megelőző évek szűk termései és ezekkel szoros kapcsolatban a gazdasági viszonyokban általában beállott visszaesés után mindannyiszor a következő évre irányult a remény, hogy ez pótolni fogja a múltakban a közgazdaság minden terén szenvedett károkat és veszteségeket s lendületet ad az ipari tevékenységnek s kereskedésnek.

Ma, midőn a tisztelt részvényes urakat közgyűlésünkön üdvözölni szerencsések vagyunk s be számolni kívánunk 1897. évi működésünkről, el kell, fájdalom, mondanunk, hogy ez a remény távolról sem valósult meg, a mennyiben gazdasági termékeinkben már évek óta nem volt olyan gyenge termés, mint tavaly s ennek következtében földművelő osztályunk helyzete még súlyosabb lett. Nagy részt gazdálkodókból álló ügyfeleink szükségletük fedezése végett hitelüknek nagyobb mértékben való igénybevételére voltak utalva, mely igényeket — a mennyire fokozott óvatosság mellett tehetők — kielégíteni iparkodunk s nehézség nélkül kielégíthetjük is,

miután a rendelkezésünkre állott tőkék jelentékeny szaporodást tüntettek fel.

Forgalmi tőkénk ugyanis, mely 1896. végével 1,311,800 frt 15 krral tett, a múlt hó 31-én . . . 1,535,120 frt 98 krral, tehát a megelőző évvel szemben . . . 223,320 frt 83 krral nagyobb összegre rugott, mely többlet főleg a gyümölcsöző betétek

örvendetes szaporodásából ered. Ezek ugyanis az 1896. december 31-iki . . . 507,074 frt 44 krral a lefolyt év zártáig . . . 706,675 frt 29 krral emelkedtek s így . . . 199,600 frt 85 krral nagyobb állományt tüntettek fel. Az általunk kezelt tőkékkel elért

összforgalom az 1896. évi . . . 27,630,561 frt 97 krral 1897-ben . . . 24,900,403 frt 34 krral, tehát . . . 2,730,158 frt 63 krral,

a pénztári forgalom pedig az 1896. évi . . . 14,553,289 frt 23 krral 1897-ben . . . 13,781,795 frt 22 krral, s így szintén . . . 771,494 frt 01 krral csökkent.

Intézetünknek még mindig legjelentékenyebb fiúletágában,

a váltóleszámitolási üzletben 1896. végével . . . 925,209 frt 71 krral, 1897. zártakor . . . 996,626 frt 87 krral,

tehát múlt hó végével . . . 71,417 frt 16 krral több volt elhelyezve, mely különbséget legnagyobb részt jó jelzálogfedezettel bíró váltók leszámitolásából ered, ellenben

viszáleszámitolási hitelünk, mely 1896. távoztakor . . . 349,212 frt 26 krral volt megterhelve, a lefolyt év utolsó napján . . . 218,701 frt 12 krral vettük igénybe s e szerint

obligonkat . . . 130,511 frt 14 krral apasztottuk az 1896. évvel szemben.

Jelzálogkölcson üzletünk

örvendetes módon fejlődik, miután gazdálkodásunk immár felismerni látszik amaz előnyöket, melyeket hitelszükségletének kielégítése törlesztéses és kamatozó kölcsönkölcsonok felvétele által a jelzálogbiztosíték mellett élvezett váltó hitel igénybevételével szemben nyújt.

A kölcsönállomány az 1896. évi . . . 156,270 frt 25 krral az eltávozott évben . . . 366,459 „ 02 krral,

tehát . . . 210,188 „ 77 krral emelkedett s hogy mily óvatosak voltunk a felajánlott üzletek megválogatásában, bizonyítja azon körülmény, hogy még a jelenleg uralkodó súlyos gazdasági viszonyok közepette is adósaink pontosan igyekeznek fizetési kötelezettségeiknek eleget tenni, ugyanarra, hogy mindeddig, egyetlen esetben sem merült fel hátralékos részlet parlésének szükségessége.

Kölcsönkövetelésünk emelkedésével párhuzamosan az engedményezett jelzálogkölcsonok állománya is nőtt.

1896. végéig ugyanis . . . 98,055 frt 79 krral, 1897. december 31-ig pedig . . . 254,901 „ 06 „

ruházunk át más intézetekre, a többlet tehát . . . 156,845 frt 27 krral, míg a tárcánkban megmaradt . . . 111,557 „ 96 „

engedményezése szintén folyamatban van úgy, hogy ezen üzletágban takarékpénztárunk tőkéből származó összeg nem marad lekövetve.

Folyó számlái s egyéb követeléseink az 1896. december 31-iki . . . 54,297 frt 66 krral állagból a múlt hó végével . . . 32,052 „ 35 krral

s így . . . 22,245 „ 31 krral csökkentek s egyébként a társulati alapszabályunk megfelelő teljes fedezettel bírnak.

Saját értékpa pirjaink, melyek 1896. végével . . . 43,651 frt 20 krral

értéket képviseltek, a tavaly eszközölt előnyös eladások által . . . 11,070 frt 90 krral,

tehát . . . 32,580 frt 30 krral apasztattak.

Pénzváltó és bizományi osztályunk, melyet 1897. márciusban nyitottunk meg, a kezdet nehézségeivel küzdvén, tavaly — mint előrelátható volt — még nagyobb eredményt nem mutathatott fel, reméljük azonban, hogy ezután mindinkább fog a hozzá fűzött várakozásnak megfelelni.

Intézetünk valamennyi üzletága, mint az Önök előtt fekvő mérlegből látni méltóztatnak, a lefolyt évben

23,180 frt 54 krral, nyereményt eredményezett, mely a megelőző évi

22,008 frt 05 krral nagyobb, jöllehet az annak idején kibocsájtott részvények felvásárlása után

kivetett adó címén — mely azonban a közig. bíróság legutóbb hozott döntvénye értelmében nekünk visszatérítendő lesz — intézetünk adóterhe jelentősen, 1418 frt 29 krral szaporodott és amár a tavalyi közgyűlés által a tisztviselők részére megszavazott 1000 fitnyi jutalomdíj a múlt év jövedelméből fedeztetett.

Kérvén a tekintetes közgyűlést, hogy a bemutatott és szabályszerűen közhírré tett mérleg a felügyelő-bizottság jelentése alapján helyesen elfogadni s úgy a felügyelő-bizottságnak, valamint az alulirt igazgatóságnak az 1897. évre nézve a felmentvényt megadni méltóztatásuk, bátorkodunk a kimutatott tiszta jövedelem felhasználását illetőleg javasolni, hogy elrendeltesse, hogy a tartalékalap 5%-os kamatának, 4410 fitnak, továbbá az igazgatóság 2289 " 19 krnyi 10%-os nyereséményszé-

nek leütése után fennmaradó összegből 14400 " — jövő hó 3-diktól kezdve 9-9 fitos osztalék kifizetésére, az intézetzeti ház könyvszerinti értékének csökkentésére létesített tartalék növelésére s a tisztviselő nyugdíjalapjára tartalék gyarapítására fordításuk és a 416 frt 35 krnyi maradvány új számlán elírassék.

A tisztviselők nyugdíjalapjának szánt összegeket további intézkedésig, mindaddig t. i. míg a nyugdíszabályzat életbe léptethető nem lesz, 5%-al fogjuk kamatoztatni, magától értetődően, hogy e szabályzat megalkotása és a közgyűlés által történendő jóváhagyása előtt a tisztviselőknek a nyugdíjtartalékhoz az általuk befizetett összegben felül igényük nincs.

Az előadottak szives tudomásulvételét és javaslataink elfogadását kérve és remélve, szerencsénk van a tekintetes közgyűlésnek jelezni, hogy társulatunk választmányából sorrend szerint kilépnek: Kovách Péter, Mateits Milán, Strauser Jakab, Hubert Manó és Zsiross Mihály urak, kiknek — továbbá az állásáról visszalépett Groszmann Zsigmond ur, az igazgatósági taggá megválasztott Lucsics Miklós ur és Zsembery Antal elhalálozott választmányi tag helyeit 6 tagnak 3 évre és 2 tagnak 2-2 évre választás utján betölteni sziveskedjenek.

Nagybecskereken, 1898. január hó 29-én, tartott üléséből.

Kitűnő tisztelettel a Nagybecskereki takarékpénztár igazgatósága.

Miután az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadták, a következő választásokat ejtette meg a közgyűlés:

Választmányi tagok 3 évre: Hubert Manó, Kovách Péter, Mateits Milán, Schlesinger Jakab, Strauser Jakab, Zsiross Mihály. 2 évre: Benkovich Mihály, Popovits P. Szilárd.

A torontáli inségesek.

Nagybecskerek, január 29.

A megyei inségesek részére a központi segélyező bizottság címe alatt újabban a következő adományok érkeztek:

Tószegi Freund Henrikné szül. Herz Zsófia Budapest hold utca 27.: 50 frt; Mencer Arpád ipartelepülési gyűjtőivén Budapest: Mencer Lajos 8 frt, Mencer Agoston, Mencer Arpád 5-5 frt; Rity M., dr. Fodor Jenő 3-3 frt; Chorin Erzsébet, Csengery Arpád, Sztérynyi Sándor 2-2 frt; Szabó Lajos, dr. Békésy, N. N., Brecska Matild, Pulszky N., Kirser, Zenony, D. K., Magyar F. 1-1 frt; Bund, Bánkós, N. B., Lovrich L., Brootek, N. N., V. Z., aláírás olvashatatlan, Barna, N. N., N. N., S. S., Reuss, aláírás olvashatatlan, Illés A. 50-50 kr.; H. S. 10 kr. összesen 47 frt 10 kr.

Keresztes Aladár Nagybecskerek 5 frt. Kvatsák Nándor körjegyző gyűjtőivén Ittvarnok: Kvatsák Nándor, Ittvarnok községe, Rogendorf községe, Tabéry Rezső, Schwarcz Mór, Adám Rudolf, Raiz Antal, Rausch László 1-1 frt; Fáy József, Kiss Antal, Szabó Károly, Bogdánovits Antal, Moróczy János, Plohovits József, Toska Márton 50-50 kr.; Lowieser és Momirov 4 öl szalma, 6 öl takarmány, polyva, összesen 11 frt 50 kr.

Nagy-Jécsai községi jegyző gyűjtőivén: Vörös kereszt egyesület 15 frt, községi szegényalap 3 frt, Lőza jegyző, Bergend József, Schmidt József, Schulas Péter, dr. Rieller Vilmos 1-1 frt, Martin Mihály, Puljer Jakab, Reitter János, Brosch Mihály, 50-50 aláírás olvashatatlan 30 kr, Giljon Mihály 25 kr, Kvatsákkné 20 kr, Slavek János, Viharos Ferenc, Gilde József, Gilde József, aláírás olvashatatlan, Tix Vendel, Tix Miklós 10-10 kr, Gimpel József 6 kr, Lamping Fülöp, Klinger József, Klingler Máttyás,

Weber Máttyás Gest Mihály, Boach Mihály, Boach Antal, Komper Miklós 5-5 kr, Holz János 2 kr, összesen 26 frt 93 kr.

Schwarcz Lajos (Simonmajor u. p. Oroszlámos) és gróf Pejčsévich László és örökös társai (Torda) 200-200 frt.

Papik István (Torda) 10 frt. Bohus Károly ev. lelkes (Franczfeld) 1 frt. Franczfeldi evangélikus egyház 10 frt. Egres község előjárósága 5 frt.

Összesen . . . 556 frt 53 kr. hozzáadva az eddigi bevételt 15940 frt 83 kr.

Együtt . . . 16507 frt 36 kr. Az eddig feltüntetett kiadás . 10965 frt — kr.

Levonva a kiadást a bevételből, marad készpénz . . . 5542 frt 36 kr. N. Becskerek, 1898. év január hó 28-án.

A központi segélyező bizottság.

Törvények.

Az eleméri vérengzés.

X. nap.

A mai végtárgyalásnak is volt előzőkhez képest érdekes jelene az egyedüli nőtanu kihallgatása alkalmával Petrov Steváné Milicza Petrov Steva vádlott neje, az elnök figyelmeztetésére kijelentette ugyanis, hogy a törvény által neki, mint az egyik vádlott nejeinek nyújtott kedvezményt igénybe véve, vallani nem akar.

Kövér bíró: Miután Petrov Steváné csak férjére vonatkozólag tagadhatja meg a vallomástételt, a többi vádlottra nézve kihallgatni kívánja.

Dr. Hollaender László tiltkozik az ellen, hogy Petrov Steváné vallomástételre szorítsassék. A vádlottak ügye egymással szorosán összefügg és ha a tanu nem köteles vallani az egyik vádlott ellen, akkor nem felelhet meg a törvény azon követelményének, hogy mindazt a mit az ügyről tud, a valósághoz hiven el kell mondania. Petrov Steváné tehát egyáltalán nem szorítható a tanuskodásra és azért kéri e tanu kihallgatását mellőzni.

A kir. ügyészség ezen indítványra nincs észrevétele.

A bíróság hosszabb tanácskozás után azt határozza, hogy az ideglenes bünvádi eljárás és az eddigi bíróságkorlatához képest Petrov Steváné tanu kihallgatását egészen mellőzi.

Kihallgatták ezután Dániel Ferenc főszolgabíró, ki az elnök kérdéseire több általános ismert részletet mond el. Ő is hallotta nemcsak a néptől, de az uraságoktól is, hogy Löwi zsarolja az elemérieket s nem ad nekik munkát. Ez a lázadás egyébként nem éppen Löwi személye ellen irányult, mert a nép közt annyira elterjedett már a szocializmus, hogy csak az emberek csak az alkalomra lettek, a mikor kitörhessen belőlük az elfojtott keserűség.

A tárgyalás többi részét jelentéktelenebb tanuk kihallgatása foglalta el.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 31.)

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt folytatta a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Többek hozzájárulása után a vita folytatását holnapra halasztották.

Audiencia.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy 3 Felsőge ma délelőtt külön kihallgatáson fogadta báró Bánffy Dezső miniszterelnököt.

Rudolf trónörökös emléke.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rudolf trónörökös halálának évfordulójáról az idén is a szokásos

kegyelettel emlékeztek meg a fővárosban, a mennyiben tegnap valamennyi templomban tartottak gyászistenti tiszteletet.

A szász nőküldöttség kudarca.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Brassóból táviratozzák, hogy a szász nők küldöttsége tegnap Bécsből visszaérkezett. Az indóháznál összegyűlt nagyszámu magyar „Eljen a király!” kiáltása tulharsogta a szászok „Hoch”-ját.

Magyar miniszterek Bécsben.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből táviratozzák: Báró Bánffy miniszterelnök, Lukács László, báró Daniel Ernő és Darányi Ignác miniszterek három óra hosszat tanácskoztak az osztrák miniszterekkel a kiegyezés tárgyában, azonban ez alkalommal végleges megállapodásra nem jutottak.

Újabb zavargások Görögországban.

Budapest, január 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Athénből jelentik, hogy Seifulla Hasa 2000 katonával és 2 ágyuval Lacrimába ment adót behajtani. A lakosság azonban tüzeléssel fogadta a katonaságot, úgy hogy valóságos csata fejlődött ki.

A tőzsdéről.

Budapest, jan. 31. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat lanyha, vételkedv korlátozva. Forgalom 12.000 mm., az árak néhány krral olcsóbbak. — Kötetett:

Rozs tavaszra 9-33 — 9-34
Buza márcz-április 12-73 — 12-74
Tengeri május-junius 5-23 — 5-24
Zab 6-20 — 6-23

Szerkesztői üzenetek.

T. B. A tudósítást várjuk.
x. y. z. Minden rendben.
K. r. Nem közölhető.

Hirdetések.

Eugen herceg szobor sorsjegyek Hozás

ntolszélótti hét

Főnyeremény

75.000 korona érték

Sorsjegyeket 50 krjával ajánl:

Vatzke Nagybecskereken.

75-42

Kwizda-féle

Restitutionsfluid

cs. és k. kiz. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palaczkkal frt 1.40 o. é.

több mint 30 év óta udvari istállóknak, valamint katonai és polgári nagyobb istállóknak is használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítő; továbbá fozamodások, az inak merevsége s más ily alkalmakkor; képeíti a lovak kiváló teljesítményekre idomításnál.

Valódi csak akkor, ha a fenti védjegyvel van ellátva. Kapható minden gyógyszerárban és droguerárban.

Főraktár: 190-15 15

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztr.-magy. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerárban, Körneuburg, Bécs mellett.

